

O'SIMLIKLARNI HIMOYA QILISH SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR VA
ULARNI TARKIBI TAHLILLARI

Musurmonov Hasan Sherqul o'g'li

Guliston davlat universiteti

Annotatsiya. *Qishloq xo'jaligi o'simliklarini zararkunandalar, kasalliklar va begona o'tlardan himoya qilishni ta'minlash, o'simliklarni himoya qilish vositalarining inson sog'lig'iga, atrof tabiiy muhitga zararli ta'sirining oldini olish bilan bog'liq munosabatlarni huquqiy jihatdan tartibga solishni yanada kuchaytirish zarurati mavjud. O'simliklar, tabiatning eng muhim qismi bo'lib, bizga nafas olish uchun zarur bo'lgan oksigen yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. O'simliklarni himoya qilish, ekologiya sohasida katta ahamiyatga ega bo'lib, oxir-oxiriga yanayamizning hayotini ta'minlashda ham muhim vazifani o'zida olgan.*

Kalit so'zlar: *zararkunandalar, kasalliklar, qishloq xo'jaligi, o'rmon xo'jaligida, botanika, mikologiya, bakteriologiya, virusologiya.*

Kirish. O'simliklarni himoya qilish, o'simliklarni zararkunanda va kasalliklardan himoya qilish qishloq xo'jaligi fanlarining bir sohasi; o'simliklarga zararkunanda, kasalliklar, begona o'tlar yetkazadigan zararni o'rganadi va uning oldini olish hamda bartaraf qilish tadbirlarini ishlab chiqadi; qishloq xo'jaligi va o'rmon xo'jaligida zararkunandalar, o'simliklar kasalliklari hamda begona o'tlarni yo'q qilish uchun ishlab chiqiladigan tadbirlar tizimi. Uning vazifasi faqatgina zararkunanda organizmlarni yo'q qilish yoki ular faoliyatini chegaralab qo'yishdangina emas, balki ularning paydo bo'lish muddatlari va tarqalish ko'lamini oldindan aniqlash, shuningdek, eng xavfli zararkunandalarning bir hududdan boshqasiga tarqalishining oldini olishdan ham iborat. O'simliklarni himoya qilishq. qishloq xo'jaligi entomologiyasi, fitopatologiya, botanika, mikologiya, bakteriologiya, virusologiya, ekologiya, biotsenologiya, kimyo, biokimyo, hayvonlar va o'simliklar fiziologiyasi, fizika, biofizika, genetika, seleksiya, toksikologiya va boshqalar fanlar ma'lumotlariga asoslanadi. O'simliklarning zararkunanda va kasalliklari, begona o'tlar ekinlarga, xususan, hosilga katta zarar yetkazadi. Shu sababli qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda, ularni saqlab qolishda O'simliklarni himoya qilishq. muhim rol o'ynaydi. Zararkunanda va kasalliklarning o'simliklarga yetkazadigan zarari qadimdan ma'lum.

O'simliklar va ularning tarkibi tahlillari sohasida o'zgarishlar har kuni osonlik bilan ko'rinadi. Ilgari tabiiy o'rmon, dorilar va pestitsidlar o'simliklarga zarar keltirish uchun qo'llanilardan biri edi. Ammo, hozirgi zamon texnologiyalari o'zgarishlarga olib keldi va tabiatni himoya qilishda yangi usullar paydo bo'ldi. O'simliklar tarkibi tahlillari, ularning salomatligi va shifobaxshilik hosil qilishda katta ahamiyatga ega. Bu tahlillar yordamida o'simliklar uchun zararli bo'lgan elementlar aniqlanadi va ularning qanday davolash kerakligi aniqlanadi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

Mavjud texnologiyalar o'simliklar tarkibi tahlillari sohasida muhim o'zgarishlarni kiritdi. DNA tahlili, o'simlik genetikasi va ularning o'sishi haqida ko'proq ma'lumot beradi. Bu esa, o'simliklar uchun eng mos ekologik muhitni yaratishda va ularni muhofaza qilishda yordam beradi.

Yana bir muhim tahlil turi, mineral tarkibining aniqlanishi hisoblanadi. Bu tahlil yordamida, o'simliklar uchun zarur bo'lgan moddalar aniqlanadi va ularni to'liq shifobaxshiliga yetkazish uchun kerakli tarkib hosil qilinadi.

Himoya sohasida o'simliklar tarkibi tahlillari, tabiatni himoya qilishda muhim o'rin tutadi va ekologik rivojlanishga yordam beradi.

Hosilni samarali himoya qilishga zararkunanda va kasalliklarning rivojlanishi hamda ko'payishi prognozini tuzish, zararkunandalar miqsori hamda kasalliklar o'chog'ini o'z vaqtida aniqlash maqsadida ekin, ko'chatlarni, shuningdek, begona o'tlarni tekshiruvdan o'tkazish, turli usul va vositalar qo'llab o'simliklarga ishlov berish kabi choratadbirlar sistemasini rejali ravishda qo'llab erishiladi. Zararkunanda, kasalliklar va begona o'tlarga qarshi bir qancha kurash usullari qo'llanadi. O'simliklarni agrotexnik himoya usuli tashkiliy xo'jalik va ekinlar parvarishining texnik usullari, shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash yo'llari, ya'ni zararkunandalarning ko'payishi va to'planishi, kasalliklarning rivojlanishiga qarshi kurash usullari (ekish muddati va usullari, tuproqqa ishlov berish, o'g'it solish normalari, begona o'tlarga qarshi kurash, almashlab ekish, melioratsiya)ni o'z ichiga oladi. Mexanik va fizik himoya usullarita zararkunandaning qishloq xo'jaligi o'simliklari ichiga kirishiga qarshilik qiluvchi usullar (zararkunandani tutib olish, kuydirish, muzlatish, suv bostirish, elektr toki ta'sirida yo'q qilish va shu kabilar) kiradi. Zararkunandalarni jalb etib, so'ngra nobud qilish uchun yorug'lik tutqichlari, shuningdek, organik birikmalar — attraktantlardai foydalaniladi.

Xulosa. Maqola yakunida, o'simliklarni himoya qilish sohasidagi o'zgarishlar va ularni tarkibi tahlillari, ekologik muhitni saqlash va uning sifatli muhofazasini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu sohada olib borilayotgan yangiliklar va texnologiyalar, tabiatni himoya qilishda muhim o'rin tutadi va eng yuqori natijaga yetishishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. "Biotexnologiya asoslari" fanidan ma'ruzalar matni N.A.Xo'jamshukurov., Toshmuxamedov.M.S., Nurmuxamedova V.Z. – Toshkent.: TKTI, 2013.
2. Хамраева, N. (2020). Биоэкологические особенности и хозяйственное значение некоторых видов рода ALHAGI. Архив Научных Публикаций JSPI.
3. X.X. Kimsanboev va boshqalar, "O'simliklarni kimyoviy himoya qilish" Toshkent, O'qituvchi
4. To'lqinova, S. (2024). Taekwondo sport turining yosh avlodni jismoniy rivojlanishdagi o'rni. Research and implementation, 2(5), 62-66.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

5. To'liqinova, S. (2024). Paralimpiya taekvondochilarining jismoniy tayyorgarligini o'rganish. Research and implementation, 2(5), 134-138.
6. To'liqinova, S. (2024). MOSLASHUVCHAN JISMONIY TARBIYAGA YORDAM BERUVCHI OMILLAR. Research and implementation, 2(6), 50-57.
7. Majidov, R. R., Boqiyev, F. H., Raximov, D. R., Saydaxmadov, A. V., Soliyev, I. S., & Abduqodirov, D. S. (2023). JISMONIY TARBIYA VA SPORT PEDAGOGIKASI DARS MASHG'ULOTLARINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USULLARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(1), 28-32.
8. Majidov, R. (2024). BOKSNING FIZIOLOGIK VA PSIXOLOGIK SAMARADORLIGINI ANIQLASH ASOSLARI. Research and implementation, 2(6), 39-42.
9. Nabiyev, A., & Majidov, R. M. R. (2024). MALAKALI BOKSCHILARNING HARAKAT FAOLIYATIGA O'RGATISH USULLARI. Research and implementation, 2(6), 35-38.

